

TEM 19.5.2023

### Kiintiöpakolaisten määrän laskemisen kustannusvaikutukset

Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2024-2027 on pohjaoletuksena 850 henkilön vuotuinen pakolaiskiintiö.

Kiintiön alentaminen 100 henkilöllä/vuosi alentaisi SM:n pääluokan määrärahoissa vastaanoton kustannuksia 190 000 euroa/vuosi ja hakemuskäsittelyn kustannuksia 65 000 euroa/vuosi (mom. 26.40.01, 26.40.21). Määrärahavähennys yhteensä vuosina 2024-2027 olisi 1,2 milj. euroa.

TEM:n pääluokan määrärahoista myönnetään kunnille ja hyvinvointialueille korvauksia kiintiöpakolaisten vastaanottamisesta. Laskennallista korvausta maksetaan 4 vuoden ajalta (mom.32.50.30). Kiintiön alentaminen 100 henkilöllä/vuosi vähentäisi määrärahatarvetta vuosina 2024-2027 yhteensä 8,8 milj. euroa, vuosittain jaoteltuna:

- v. 2024: 0,55 milj. euroa
- v. 2025: 1,65 milj. euroa
- v. 2026: 2,75 milj. euroa
- v. 2027: 3,85 milj. euroa

Laskennallista korvausta maksetaan pakolaisten ohjauksesta, neuvonnasta ja kotoutumista edistävien palvelujen järjestämisestä. Alle 7-vuotiaista lapsista korvaus on 6 845 euroa/vuosi, josta 6 503 euroa kohdistuu kunnalle ja 342 euroa hyvinvointialueelle. Seitsemän vuotta täyttäneistä henkilöistä korvaus on 2 300 euroa/vuosi, josta 1 955 euroa kohdistuu kunnalle ja 345 euroa hyvinvointialueelle. Korvausten kokonaisuromäärät 6 845 euroa ja 2 300 euroa ovat pysyneet samana vuodesta 2011 lähtien.

Lisäksi kunnille ja hyvinvointialueille maksetaan todellisten kustannusten mukaan korvauksia etenkin toimeentulotuesta (enintään 3 vuoden ajalta) ja tulkkauksen järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista (ilman aikarajaa, mutta muuttuu vuoden 2025 alusta, jolloin tulkkaus-kustannukset sisällytetään osaksi laskennallista korvausta) sekä sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannuksista (enintään 10 vuoden ajalta). Kelalle korvataan perustoimeentulotuen maksamisesta aiheutuneet kustannukset (enintään 3 vuoden ajalta). Muiden kuin laskennallisten korvusten osalta korvattuja kustannuksia ei pystytä seuramaan yksilötasolla. Laskelmassa on TEM:n määrärahan osalta käytetty keskimääräistä yksikkökustannusta, 11 000 euroa/henkilö/vuosi, neljän vuoden ajan. Yksikkökustannusten mitoituserusteena käytetään edellisen vuoden käyttötarkoituksittain toteutuneita kustannuksia suhteessa kaikkiin korvausten piirissä oleviin henkilöihin. Eli säästö lasketaan kertomalla henkilöiden määrä 11 000 eurolla/vuosi neljän vuoden ajan.

Pakolaiskiintiön alentaminen vuonna 2024 vaikuttaisi myös kotoutumiskoulutuksen määrärahatarpeeseen (mom.32.30.51), joka jakautuisi sekä vuodelle 2024 että 2025. Kiintiöpakolaisista noin 50 % arvioidaan olevan aikuisia, joista noin 70 % arvioidaan osallistuvan työvoimakoulutuksena järjestettävään kotoutumiskoulutukseen (7 454 euroa/vuosi/henkilö). Määrärahavähennys yhteensä vuosina 2024-2027 olisi arviolta 0,9 milj. euroa.

Määrärahavaikutusten lisäksi tulee huomioida, että EU:n Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta (Asylum, Migration and Integration Fund, AMIF) korvataan Suomen rahasto-osuuksiin kertakorvauksena 10 000 euron korvaus jokaista kiintiöpakolaisten joka uudelleensijoitetaan komission painopisteiden mukaisesti. (Aiemmin korvaus oli 6 000 euroa tai 10 000 euroa/ vastaanotettu kiintiöpakolainen.) Pakolaiskiintiön alentaminen 100 henkilöllä/vuosi vähentäisi tämän mukaisesti v. 2024-2027 yhteensä EU-rahastokorvauksia 1,0 milj. euroa/vuosi.

Alla esitetyssä taulukossa määrärahavaikutus perustuu neljänä vuonna alennetun pakolaiskiintiön yhteisvaikutukseen. JTS-kaudella kiintiön alentaminen 100 hlö/vuosi vähentää määrärahatarvetta yhteensä 10,7 milj. euroa.

Taulukko. Pakolaiskiintiön alentamisen 100 henkilöllä/vuosi, määräraha-vaikutukset JTS-kaudella 2024-2027, euroa

|                                                           | 2024           | 2025             | 2026             | 2027             | Yhteensä 2024-2027 |
|-----------------------------------------------------------|----------------|------------------|------------------|------------------|--------------------|
| 26.40.01 Maahanmuuttoviraston toimintamenot               | 65 000         | 65 000           | 65 000           | 65 000           | 260 000            |
| 26.40.21 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto | 190 000        | 190 000          | 190 000          | 190 000          | 760 000            |
| 32.30.51 Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut             | 130 445        | 260 890          | 260 890          | 260 890          | 913 115            |
| 32.50.30 Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä    | 550 000        | 1 650 000        | 2 750 000        | 3 850 000        | 8 800 000          |
| <b>Yhteensä</b>                                           | <b>935 445</b> | <b>2 165 890</b> | <b>3 265 890</b> | <b>4 365 890</b> | <b>10 733 115</b>  |

Suurimmat sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset syntyvät ikääntyneille viimeisten elinvuosien aikana. Kiintiöpakolaisista vain 0,6 % on 65-vuotta täyttäneitä. Kiintiöpakolaisten osalta sote-palveluiden kustannusten arvioidaan olevan 2 600 euroa/henkilö, kun huomioidaan kiintiöpakolaisten ikäryhmittäinen vuosien 2020-2022 keskiarvo ja arvioidaan palvelujen käytön vastaavan saman ikäisen kustannuksia koko väestön osalta. Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset ovat Suomessa keskimäärin noin 4 093 euroa/asukas koko väestön osalta laskettuna. Koska hyvinvointialueille korvataan osa sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista erityiskustannusten korvauksina, voi keskimääräinen kustannus olla osittain päällekkäinen kotoutumislain mukaisten erityiskustannusten korvausten kanssa.

Kiintiöpakolaisilla on oikeus asumisperusteisiin sosiaaliturvaetuuksiin kuten muilla maassa asuvilla. Aikuisista kiintiöpakolaisista suurin osa ilmoittautuu TE-palveluihin työnhakijaksi, jolloin ensisijaisena etuutena on työmarkkinatuki. Kelan selvityksen, Maahanmuuttajien Kelan etuuksien käyttö vuonna 2018 ([https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/322299/Tyopapereita157\\_saavutettava.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/322299/Tyopapereita157_saavutettava.pdf?sequence=1&isAllowed=y)), mukaan vuonna 2018 työmarkkinatuen määrä oli 32,40 euroa/päivä. Etuutta maksetaan viideltä päivästä viikossa, joten kuukaudessa työttömyysturvaa sai keskimäärin 697 euroa. Lisäksi alaikäisten lasten huoltajille maksetaan lapsikorotusta ja työllistymistä edistäviin palveluihin osallistumisen ajalta voidaan maksaa korotusosaa. Tilastoista ei ole mahdollista saada tietoa kiintiöpakolaisille maksettujen etuuksien määrästä.

Yleistä asumistukea maksetaan pienituloisille ruokakunnille riippumatta heidän elämäntilanteestaan tai asumismuodostaan. Perhe-etuuksina maksetaan etenkin vanhempainpäivärahaa, lasten kotihoidon tukea ja lapsilisää. Muita Kelan etuuksia ovat esimerkiksi sairauspäiväraha ja kansaneläkettä. Tilastoista ei ole mahdollista saada tietoa kiintiöpakolaisille maksettujen etuuksien määrästä.

Kelan selvityksessä on arvioitu henkilöä kohden yhteenlaskettuja etuuksia Suomessa asutun ajan ja maaryhmän mukaan. Pakolaisten lähtömaiden ryhmässä pidempään Suomessa asuneille maksettiin huomattavasti vähemmän etuuksia kuin lyhyen aikaa asuneille. Alle kolme vuotta asuneille etuuksia maksettiin 13 300 euroa, kolmesta viiteen vuotta asuneille 12 300 euroa ja kuudesta yhdeksään vuotta asuneille 9 500 euroa vuodessa henkilöä kohden.

Alle 7-vuotiaan lapsen keskeisimmät kotoutumista edistävät palvelut ovat varhaiskasvatus ja esiopetus. Varhaiskasvatuksen kustannus riippuu lapsen iästä ja puoli/kokopäiväisyydestä ollen noin 6 700 - 21 000 euroa vuodessa. Esiopetuksen toteutuneet kustannukset Opetushallituksen raporttien mukaan vuodelta 2020 ovat kuntajärjestäjällä noin 6 265 euroa/oppilas. Kunnalle maksetaan alle 7-vuotiaasta kiintiöpakolaislapselle laskennallista korvausta 6 503 euroa/vuosi neljän vuoden ajan. Korvausta maksetaan ensimmäisestä kotikuntamerkinästä lukien, vaikka lapsi ei osallistuisi varhaiskasvatukseen. Kiintiöpakolaisista alle 7-vuotiaita on ollut noin 17 % vuosina 2020-2022.

Maahanmuuttotautaisille järjestettävän perusopetukseen valmistava opetus on 100 % valtionosuutta kunnille. Valmistavan opetuksen rahoitus perustuu läsnäolokuukausiin, joita voi olla maksimissaan yhdeksän. Yhden läsnäolokuukauden rahoitus on noin 1 340 euroa. Näin ollen koko 9 kuukauden ajanjakso maksaa valtiolle noin 12 000 euroa/oppilas.

Perusopetuksen kustannukset ovat vuoden 2020 toteutuneiden kustannusten mukaan noin 9 800 euroa per lapsi. Kouluikäisen lapsen keskeisin kotoutumista edistävä palvelu on perusopetus. Kunnalle maksettava laskennallinen korvaus 7 vuotta täyttäneestä kiintiöpakolaisesta on 1 955 euroa/vuosi neljän vuoden ajan. Kiintiöpakolaisista 7-17 -vuotiaita on ollut noin 31 % vuosina 2020-2022.

Aikuisten perusopetuksen rahoitus perustuu suoritettujen kurssien määrään. Kurssin yksikköhinta kuntajärjestäjälle on tänä vuonna noin 340 euroa/kurssi. Lukuvuoden aikana ehtii suorittamaan n. 30 kurssia. Yhden lukuvuoden rahoitus täysiaikaiseen opiskeluun olisi näin ollen n. 10 200 euroa/opiskelija, mikäli opiskelija suorittaa 30 kurssia. Rahoituksen perusteeksi voidaan hyväksyä 100-130 kurssia/opiskelija riippuen opiskeltavien vaiheiden määrästä (lukutaitovaihe, alkuvaihe, päättövaihe).